

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ปัญหา และข้อเสนอแนะ

ในบทที่ 7 นี้ จะสรุปวิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย พร้อมทั้งอภิปรายผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ และในตอนท้ายจะกล่าวถึงปัญหาที่พบและข้อเสนอแนะบางประการ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยต่อไป

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้เสียงปฏิภาคชุด ช - จ - ซ ในบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดอุดรธานี เพื่อนำผลที่ได้มากำหนดภาษาที่ใช้ในบริเวณรอยต่อของภาษาแห่งนี้ โดยเสียง ช กำหนดว่าเป็นภาษาไทยถิ่นกลาง เสียง จ กำหนดว่าเป็นภาษาไทยถิ่นเหนือ และเสียง ซ กำหนดว่าเป็นภาษาไทยถิ่นอีสาน นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายการปะปนของภาษาในบริเวณรอยต่อและเพื่อพิสูจน์ข้อสรุปเกี่ยวกับขอบเขตของบริเวณรอยต่อของภาษาในจังหวัดอุดรธานีตามที่ผู้เสนอไว้ด้วย

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยนั้น หลังจากผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม คัดเลือกจุดเก็บข้อมูล และกำหนดผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังอาจารย์ใหญ่ประจำโรงเรียนที่เป็นจุดเก็บข้อมูลรวม 124 โรงเรียน โดยอาจารย์ใหญ่แต่ละโรงเรียนจะเป็นผู้หาผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นชาวบ้านในหมู่บ้านจำนวน 5 คน แบบสอบถามที่ถูกส่งกลับมาและใช้ได้รวมทั้งสิ้น 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.77 ของจุดเก็บข้อมูลทั้งหมด เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการจำแนกคำตอบที่ได้รับจากผู้ตอบแบบสอบถาม หลังจากนั้นจะเป็นขั้นตอนการนับคำตอบของจุดเก็บข้อมูล คือเป็นขั้นตอนในการพิจารณาว่า ผู้ตอบแบบสอบถามออกเสียงเป็นเสียงใดหรือคำตอบใดบ้าง แต่ละเสียงมีจำนวนเท่าใด และคิดเป็น

ร้อยละเท่าใดของคำตอบทั้งหมด ขั้นตอนสุดท้ายคือการประมวลคำตอบเพื่อตัดลีนภาษาของจุดเก็บข้อมูล โดยจะตัดลีนภาษาของผู้ตอบแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก่อน แล้วจึงนำภาษาของผู้ตอบแบบสอบถามมาสรุปเป็นภาษาของจุดเก็บข้อมูล

7.1 สรุปผลการวิจัย

ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า การใช้เสียงปฏิภาคชุด ช - จ - ช มาเป็นเกณฑ์ในการศึกษา แสดงให้เห็นว่า มีบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดอุดรติดัก และยังมีบริเวณที่กว้างกว่าเดิมอีกด้วย (ตามที่ ปานตา (2530) และชลิดา (1988) ได้เสนอไว้ ซึ่งจะกล่าวในหัวข้ออภิปรายผลต่อไป) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทุกประการ

ภาษาสำคัญที่ใช้ในบริเวณรอยต่อของภาษาแห่งนี้มี 3 ภาษาคือ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นอีสาน โดยมีการใช้ทั้งที่เป็นภาษาเดี่ยว ภาษาผสม และภาษาผสม ภาษาที่ใช้ในระดับบุคคลมีทั้งภาษาเดี่ยว ภาษาผสม และภาษาผสม รวมทั้งสิ้น 22 ลักษณะ โดยภาษาเดี่ยวที่มีคนพูดมากที่สุดคือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน สำหรับภาษาที่ใช้ในระดับจุดเก็บข้อมูลนั้น พบว่ามีหมู่บ้านที่มีการใช้ภาษาตั้งแต่ 1 ภาษาไปจนถึง 5 ภาษา ซึ่งรวมแล้วมีภาษาทั้งสิ้น 45 ลักษณะ โดยภาษาที่มีหมู่บ้านใช้มากที่สุดคือภาษาไทยถิ่นอีสานเช่นกัน นอกจากนี้ จากผลการศึกษาดังนี้สามารถกำหนดเขตภาษาในบริเวณรอยต่อของภาษาแห่งนี้ได้ 7 เขต โดยเป็นเขตที่ไม่มีการปะปนของภาษา 3 เขต ได้แก่ เขตภาษาไทยถิ่นกลาง เขตภาษาไทยถิ่นเหนือ และเขตภาษาไทยถิ่นอีสาน เขตที่มีการปะปนของภาษา 4 เขต ได้แก่ เขตภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ เขตภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน เขตภาษามลระหว่างภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยถิ่นอีสาน และเขตภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นอีสาน

นอกจากนี้ จากการสังเกตลักษณะการปรากฏและพื้นที่ของการกระจายของภาษาไทยถิ่น ทั้ง 3 ภาษา สามารถมองเห็นการกระจายของภาษาในบริเวณรอยต่อของภาษาแห่งนี้ ซึ่งพบว่า ภาษาไทยถิ่นอีสานเป็นภาษาที่มีการกระจายมากที่สุด โดยมีการกระจายอยู่ในบริเวณของภาษาไทย ถิ่นกลางและบริเวณที่เป็นขอบของภาษาไทยถิ่นเหนือ ซึ่งทำให้เกิดบริเวณที่มีการปะปนกันของภาษา 2 บริเวณคือ บริเวณที่มีการปะปนของภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน (เขตภาษาที่มีการ ปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน) บริเวณที่มีการปะปนของภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นอีสาน (เขตภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยถิ่นอีสาน) ส่วนภาษาไทยถิ่นเหนือมีการกระจายอยู่ในบริเวณของภาษาไทยถิ่นกลาง ซึ่งทำให้เกิดบริเวณที่มี การปะปนของภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ (เขตภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทย ถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ) สำหรับภาษาไทยถิ่นกลางนั้นมีการกระจายอยู่ในบริเวณที่เป็นขอบ ของภาษาไทยถิ่นเหนือ ซึ่งบริเวณดังกล่าวก็มีการกระจายของภาษาไทยถิ่นอีสานด้วยเช่นกัน ทำให้ เกิดบริเวณที่มีการปะปนของภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นอีสานขึ้น (เขต ภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นอีสาน)

7.2 อภิปรายผล

การอภิปรายผลในงานวิจัยครั้งนี้จะมีการอภิปรายใน 4 ประเด็นคือ อภิปรายเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย อภิปรายวิธีการดำเนินการวิจัย อภิปรายผลที่ได้จากการวิจัย และอภิปรายผล เปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังจะกล่าวรายละเอียดต่อไปนี้

อภิปรายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีข้อสังเกตบางประการดังนี้

1. เกณฑ์ที่ใช้ในการศึกษาบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดอุดรธานีครั้งนี้ คือ เสียงปฏิภาคชุด ช - จ - ฐ เพียงชุดเดียวเท่านั้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นจำนวนที่น้อยมาก

อย่างไรก็ตาม เสียงปฏิภาคชุด ช - จ - ช นี้ ก็เป็นเสียงปฏิภาคชุดที่ได้รับการคัดเลือกและ ทดสอบจากการศึกษาเบื้องต้นแล้วว่า เป็นเสียงปฏิภาคเพียงชุดเดียวที่มีคุณสมบัติที่สามารถกำหนด ภาษาที่ใช้อยู่ในบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดอุดรดิตถ์ได้ทั้ง 3 ภาษา กล่าวคือ เสียง ช กำหนดว่าเป็นภาษาไทยถิ่นกลาง เสียง จ กำหนดว่าเป็นภาษาไทยถิ่นเหนือ และเสียง ช กำหนดว่าเป็นภาษาไทยถิ่นอีสาน

2. รูปแบบของแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า ส่วนสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นชื่อ ซึ่งไม่ปรากฏในงานวิจัยใดมาก่อนเป็นส่วนใหญ่ที่มีประโยชน์ต่องานวิจัยอย่างยิ่ง เพราะ นอกจากจะเป็นการยืนยันว่า ผู้ที่มีชื่อดังกล่าวเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ถูกต้องด้วยตนเองแล้ว ยังเป็นส่วนที่สามารถตรวจสอบได้ด้วยว่า อาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองแทนชาวบ้านหรือไม่ ซึ่งมีส่วนทำให้ผู้วิจัยมีความมั่นใจในข้อมูลที่ได้รับกลับมาอีกด้วย

อภิปรายวิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ มีวิธีดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ซึ่งแตกต่างไปจากงานวิจัยส่วนใหญ่ที่ผ่านมา กล่าวคือ ในงานวิจัยอื่น อาจารย์ใหญ่มักเป็นตัวแทนของหมู่บ้านในการตอบแบบสอบถาม แต่ในงานวิจัยนี้ได้กำหนดให้อาจารย์ใหญ่เป็นผู้หาผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นชาวบ้านในหมู่บ้านตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้จำนวน 5 คน และอาจารย์ใหญ่ยังเป็นผู้รวบรวมแบบสอบถามเหล่านั้นส่งกลับมายังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์อีกด้วย การที่ผู้วิจัยเลือกอาจารย์ใหญ่เป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวก็เนื่องจากตำแหน่งนี้ต้องรับผิดชอบด้านการศึกษา ดังนั้นจึงน่าจะเป็นบุคคลที่ให้ความร่วมมือในงานวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษามากที่สุด อีกทั้งอาจารย์ใหญ่ยังเป็นที่เคารพของชาวบ้านในหมู่บ้านอีกด้วย ซึ่งผลที่ได้รับก็เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากปรากฏว่าจำนวนการตอบกลับมีจำนวนถึง 97.58% และจากจำนวนแบบสอบถามที่ส่งกลับมาทั้งหมดพบว่ามิมีแบบสอบถามเพียงฉบับเดียว เท่านั้นที่อาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามแทนชาวบ้าน จากวิธีการดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยไม่ต้องกังวลเรื่องความผิดพลาดของข้อมูล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอ

ว่าการกำหนดให้อาจารย์ใหญ่เป็นผู้หาผู้ตอบแบบสอบถาม มีความเหมาะสมอย่างยิ่ง แต่การให้อาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามอาจมีข้อเสียในแง่ที่ว่า อาจารย์ใหญ่มักย้ายมาจากที่อื่น ดังนั้นการให้ข้อมูลทางภาษาของอาจารย์ใหญ่จึงอาจไม่ใช่ภาษาที่ใช้ในหมู่บ้านอย่างแท้จริง

สำหรับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยกำหนดไว้จำนวน 5 คนต่อ 1 หมู่บ้านนั้น นับว่าเป็นจำนวนที่เพียงพอสำหรับงานวิจัยที่ศึกษาบริเวณที่มีการใช้ภาษาหลากหลาย เนื่องจากสามารถยืนยันลักษณะภาษาที่ใช้ในหมู่บ้านได้ชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จากการศึกษาการใช้เสียงปฏิภาคชุด ช - จ - ช ในบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดอุดรดิตถ์ มีข้อสังเกตอยู่หลายประการดังนี้

1. จากผลการศึกษาพบว่า ลักษณะภาษาที่มีผู้ตอบแบบสอบถามใช้มากที่สุด คือภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาที่มีหมู่บ้านใช้มากที่สุด ก็คือ ภาษาไทยถิ่นอีสานเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาษาไทยถิ่นอีสาน เป็นภาษาที่มีการแพร่กระจายไปทั่วบริเวณรอยต่อของภาษาแห่งนี้

2. จากการที่ผู้วิจัยขยายบริเวณที่ศึกษาออกไป 1 ตำบลโดยรอบจากบริเวณรอยต่อของภาษาที่ชลิดา (Chalida 1989 : 8-9) เสนอไว้ทั้ง 3 บริเวณ โดยมีสมมติฐาน 2 ประการ ประการแรกมีสมมติฐานว่า บริเวณโดยรอบบริเวณรอยต่อของภาษาทั้ง 3 บริเวณ อาจเป็นบริเวณที่มีการใช้ภาษาเช่นเดียวกับบริเวณรอยต่อของภาษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ อาจเป็นบริเวณรอยต่อของภาษาดังนั้น จากผลการศึกษาปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ พบว่าบริเวณรอยต่อของภาษาในจังหวัดอุดรดิตถ์มีบริเวณที่กว้างกว่าเดิม นอกจากนี้ยังพบว่า บริเวณรอยต่อของภาษาบางบริเวณที่มีผู้เสนอไว้ เป็นคนละบริเวณที่ปรากฏในงานวิจัยครั้งนี้ (ซึ่งจะกล่าวในหัวข้ออภิปรายผลเปรียบเทียบ) ประการที่ 2 มีสมมติฐานว่าเมื่อขยายบริเวณที่ศึกษาออกไปแล้ว ผล

จากการศึกษาจะแสดงให้เห็นว่าบริเวณโดยรอบของบริเวณที่นำมาศึกษาจะปรากฏเป็นเขตภาษาต่าง ๆ ล้อมรอบบริเวณที่เป็นรอยต่อของภาษา อันได้แก่ เขตภาษาไทยถิ่นกลาง เขตภาษาไทยถิ่นเหนือ และเขตภาษาไทยถิ่นอีสาน ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งหมด กล่าวคือ ถึงแม้จะปรากฏเขตของภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 ในบริเวณดังกล่าว (ซึ่งก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของภาษาแต่ละเขตเท่านั้น) แต่มีเพียงเขตภาษาไทยถิ่นเหนือและเขตภาษาไทยถิ่นอีสานเท่านั้นที่ตั้งอยู่บริเวณโดยรอบของบริเวณที่นำมาศึกษา ส่วนเขตภาษาไทยถิ่นกลางนั้นตั้งอยู่ระหว่างเขตภาษาไทยถิ่นอีสาน และเขตภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ซึ่งจะได้อภิปรายต่อไป

3. จากแผนที่แสดงเขตภาษาในบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดอุดรดิตถ์ (ดูแผนที่ภาพที่ 11 บทที่ 5 หน้า 98) จะเห็นได้ว่า เขตภาษาไทยถิ่นกลางครอบคลุมบริเวณพื้นที่ทางตอนกลางของอำเภอเมือง ซึ่งเป็นบริเวณที่ไม่กว้างนัก สาเหตุที่งานวิจัยครั้งนี้กำหนดเขตภาษาไทยถิ่นกลางได้ในบริเวณดังกล่าว แทนที่จะเป็นด้านตะวันตกทั้งหมดเช่นเดียวกับงานวิจัยของปานตา (2530) และชลิตา (1988) นั้น ทั้ง ๆ ที่เมื่อพิจารณาจากแผนที่แสดงการกระจายของภาษาไทยถิ่นกลางแล้ว (แผนที่ภาพที่ 14 หน้า 111) จะพบว่าด้านตะวันตกของบริเวณรอยต่อของภาษาแห่งนี้มีการปรากฏของภาษาไทยถิ่นกลางอย่างหนาแน่นและเกาะกลุ่มกัน ก็เนื่องจากจากการวิจัยครั้งนี้พบว่าการกระจายของภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยถิ่นเหนือ เข้าสู่ด้านตะวันตกของบริเวณรอยต่อของภาษา ซึ่งก็คือบริเวณที่มีการปรากฏของภาษาไทยถิ่นกลางอย่างหนาแน่นและเกาะกลุ่มกันนั่นเอง จึงเป็นสาเหตุให้เกิดเขตภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ และเขตภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอีสานในบริเวณของภาษาไทยถิ่นกลาง ซึ่งทำให้สามารถกำหนดเขตภาษาไทยถิ่นกลางได้บริเวณหนึ่งเท่านั้น

4. จากการพิจารณาลักษณะภาษาของผู้ตอบแบบสอบถามและจุดเก็บข้อมูลพบว่า ภาษาที่มีการปะปนกัน หรือเกิดขึ้นร่วมกันมากที่สุดในบริเวณรอยต่อของภาษาแห่งนี้คือ การปะปนกันของภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน รองลงมาคือ การปะปนกันของภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษา

ไทยถิ่นอีสาน ซึ่งสาเหตุก็เนื่องจากการที่ภาษาไทยถิ่นอีสานมีการกระจายไปทั่วบริเวณรอยต่อของภาษาแห่งนี้นั่นเอง โดยมีการกระจายอยู่ในบริเวณของภาษาไทยถิ่นกลางและบริเวณของภาษาถิ่นเหนือ จึงทำให้เกิดการปะปนของภาษาดังกล่าวเกิดขึ้น

นอกจากนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่าในบริเวณรอยต่อของภาษาแห่งนี้ การปะปนของภาษาไทยถิ่น 3 ภาษา คือ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นอีสาน เกิดขึ้นน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่บริเวณรอยต่อของภาษาแห่งนี้เป็นบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 ภาษา แต่พบว่ามีหมู่บ้านเพียง 2 หมู่บ้านเท่านั้นที่มีการใช้ภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 ภาษาร่วมกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าบริเวณรอยต่อของภาษาแห่งนี้จะเป็นบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 ภาษา แต่การใช้ภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 ภาษาร่วมกันยังมีการปรากฏที่น้อยมาก

อภิปรายผลเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ดูความเป็นมาของปัญหาในบทที่ 1 หน้า 1 ประกอบ) ในแง่บริเวณและขอบเขตของบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดอุดรดิตถ์ พอดีจะเปรียบเทียบได้ดังนี้

เปรียบเทียบกับงานวิจัยของปานตา (2530)

จากผลการวิจัยของปานตา (ปานตา 2530 : 154) พบว่าบริเวณที่จัดว่าเป็นรอยต่อของภาษาในจังหวัดอุดรดิตถ์เป็นบริเวณที่ครอบคลุม 3 อำเภอที่มีพื้นที่ติดต่อกัน คือ กิ่ง อ.ทองแสนขัน ส่วนหนึ่งของ อ.เมืองด้านตะวันออกเฉียงใต้และส่วนหนึ่งของ อ.ท่าปลา ด้านตะวันตกเฉียงใต้ (ดูแผนที่ภาพที่ 6 บทที่ 1 หน้า 27) โดยบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 ภาษา แต่จากผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า บริเวณดังกล่าวอยู่ในบริเวณของเขตภาษาไทยถิ่นอีสาน

เปรียบเทียบกับการวิจัยของชลิดา (1988)

จากผลการวิจัยของชลิดา (Chalida 1988 : 8-9) พบว่าบริเวณที่เป็นรอยต่อของภาษาในจังหวัดอุตรดิตถ์มี 3 บริเวณ บริเวณแรกเป็นบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ คือบริเวณ ต.บ้านเกาะ เขต อ.เมือง บริเวณที่ 2 เป็นบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 ภาษาคือ บริเวณพื้นที่ที่ติดต่อกันของ 2 อำเภอคือ ส่วนหนึ่งของ อ.เมือง ตำบล ตะวันออกเฉียงใต้ และส่วนหนึ่งของ อ.ท่าปลาตำบลตะวันตกเฉียงใต้ และบริเวณที่ 3 เป็นบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นทั้ง 3 ภาษาเช่นกัน คือพื้นที่ทางตอนกลางของกิ่ง อ.ทองแสนขัน (ดูแผนที่ภาพที่ 1 บทที่ 1 หน้า 23)

จากผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของชลิดาบ้างในบางบริเวณ กล่าวคือ บริเวณ ต.บ้านเกาะ เขต อ.เมือง เป็นบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือเช่นเดียวกัน แต่ในงานวิจัยนี้พบว่าบริเวณรอยต่อดังกล่าวมีบริเวณที่กว้างกว่า โดยครอบคลุมถึงบริเวณ ต.ท่าเสาบางส่วน ในเขต อ.เมือง และบางส่วนของ ต.ทุ่งยั้ง ในเขต อ.ลับแล ส่วนบริเวณรอยต่อของภาษาบริเวณที่ 2 ในงานวิจัยนี้พบว่า บริเวณดังกล่าวอยู่ในบริเวณของเขตภาษาไทยถิ่นอีสานเป็นส่วนใหญ่ โดยบางส่วนอยู่ในบริเวณของเขตภาษาที่มีการปะปนระหว่างภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยถิ่นอีสาน ส่วนบริเวณรอยต่อของภาษาบริเวณที่ 3 ในงานวิจัยนี้พบว่า บริเวณดังกล่าวอยู่ในเขตภาษาไทยถิ่นอีสาน

จะเห็นได้ว่า จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นในจังหวัดอุตรดิตถ์มีบริเวณที่กว้างกว่าเดิม ทั้งนี้เนื่องจากค้นพบว่า ในจังหวัดอุตรดิตถ์มีบริเวณที่เป็นรอยต่อของภาษาถึง 4 บริเวณ และแต่ละบริเวณก็สามารถแสดงเขตได้ชัดเจนด้วย คือบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ บริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน บริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยถิ่นอีสาน และบริเวณรอยต่อของภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นอีสาน ซึ่งบริเวณรอยต่อของภาษาไทย

ถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือ และบริเวณรอยต่อระหว่างภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยถิ่นอีสาน เป็นบริเวณรอยต่อที่ไม่ปรากฏในงานวิจัยของปานตาและชลิดา ซึ่งประเด็นสำคัญที่ทำให้ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกันเนื่องจาก เกณฑ์หลักที่ใช้ในการศึกษาต่างกัน กล่าวคือ งานวิจัยทั้ง 2 เรื่องเน้นการศึกษาด้านคำศัพท์และใช้เกณฑ์ทางด้านเสียงมาสนับสนุนผลที่ได้จากการศึกษาคำศัพท์ ส่วนงานวิจัยครั้งนี้ใช้เกณฑ์ทางด้านเสียงเพียงอย่างเดียวเท่านั้น นอกจากนี้ จำนวนผู้บอกภาษา และระยะห่างของจุดเก็บข้อมูลก็มีความแตกต่างกันมาก กล่าวคือ ในงานวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้บอกภาษาถึง 5 คนต่อจุดเก็บข้อมูล 1 จุด และการกำหนดจุดเก็บข้อมูลก็มีความถี่มากขึ้น ในขณะที่งานวิจัยทั้ง 2 เรื่องข้างต้นใช้ผู้บอกภาษา 1 คนต่อจุดเก็บข้อมูล 1 จุด และประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ งานวิจัยครั้งนี้ให้ชาวบ้านในหมู่บ้านเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้นข้อมูลที่ได้จึงได้จากผู้ใช้ภาษานั้นอย่างแท้จริง ไม่ได้ผ่านการวินิจฉัยของผู้ใด

7.3 ปัญหาที่พบในงานวิจัย

1. ในงานวิจัยครั้งนี้ มีปัญหาเกี่ยวกับรายชื่อหมู่บ้านบางหมู่บ้าน กล่าวคือ ไม่ทราบชื่อของหมู่บ้านบางแห่ง เนื่องจากรายชื่อโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้รับจากสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ ไม่มีชื่อหมู่บ้านแสดงไว้ มีแต่เลขที่หมู่บ้านเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงทราบชื่อหมู่บ้านที่โรงเรียนตั้งอยู่จากแผนที่จังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งออกโดยสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่ปรากฏว่า ในแผนที่ดังกล่าวแสดงรายชื่อหมู่บ้านบางแห่งเท่านั้น ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตัดปัญหาโดยการ ใช้เลขที่หมู่บ้านแทนชื่อหมู่บ้านในงานวิจัยครั้งนี้

2. ปัญหาเกี่ยวกับแบบสอบถาม พบว่าในส่วนที่ถามชื่อหมู่บ้านและภาษาที่ใช้ของหมู่บ้านใกล้เคียง ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ค่อยให้ความสนใจที่จะตอบ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถามไม่ทราบรายละเอียดของหมู่บ้านใกล้เคียงเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถนำข้อมูลในส่วนดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาการตัดสินใจภาษาในงานวิจัยครั้งนี้

3. ปัญหาในการแสดงสัญลักษณ์ที่ใช้แทนภาษาของจุดเก็บข้อมูลแต่ละจุดบนแผนที่ ทั้งนี้ เนื่องจากจุดเก็บข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้มีระยะที่ใกล้กันมาก และในขณะที่เดียวกันภาษาของจุดเก็บข้อมูลหลาย จุดก็มีการใช้ภาษาตั้งแต่ 2 ภาษาขึ้นไป จนถึง 5 ภาษา ซึ่งบางครั้งทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถแสดงสัญลักษณ์ที่ใช้แทนภาษาให้ตรงกับตำแหน่งของจุดเก็บข้อมูลได้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีแสดงสัญลักษณ์ดังกล่าวให้ห่างจากตำแหน่งของจุดเก็บข้อมูลเล็กน้อย แล้วใช้เครื่องหมาย → จากจุดเก็บข้อมูล ไปยังสัญลักษณ์ดังกล่าว เพื่อแสดงว่าสัญลักษณ์นั้นเป็นภาษาของจุดเก็บข้อมูลนั้น ๆ

7.4 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นว่า ยังมีสิ่งที่น่าสนใจที่นำศึกษาค้นคว้าจากผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ศึกษาการกระจายของภาษาไทยถิ่นอีสาน โดยการขยายบริเวณที่ศึกษาออกไปทางตะวันตกของบริเวณรอยต่อคือ อ.ลับแล อ.ตรอน เรื่อยไปจนถึง อ.ศรีนคร และ อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย เพื่อดูว่าภาษาไทยถิ่นอีสานมีการกระจายอยู่ในบริเวณดังกล่าวหรือไม่อย่างไร

2. ศึกษาว่า หมู่บ้านที่อยู่ในเขตภาษาที่มีการใช้ภาษาที่ปะปนกันในบริเวณรอยต่อของภาษาแห่งนี้มีการใช้ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใด หรือมีระบบวรรณยุกต์ที่มีลักษณะเฉพาะที่ต่างออกไป